

CERRADO ARRISKUAN

Amazonia bezala, Brasilgo sabana deritzona suntsituko du agroindustriak

📁 INGURUMENA / GAUR8

Brasilek 96 milioi hektarea landare-
redi natibo deforestatu ditu azken 38 urteetan, Alemaniaren tamaina baino 2,5 aldiz handiagoa den eremua, gehiena Amazonian eta Cerradon, planetako biodibertsitate handiena duen sabanan. Landare eta animalia ugaritasunaz gain, herrialde osoko arro hidrografikoak elikatzen dituzten iturburuak daude bertan, baina sabanaren suntsipena bizkortzen ari da bistatik galdu arte.

«Esan ziguten ezin genuela espero ere egin muskerrak ikustea lur hareatsu honetatik ateratzen», esan dio AFP agentziari Carminha Maria Missiok, Brasilgo Forbes aldizkariak nekazaritzaren sektorean eragin handiena duen emakumetzat jotzen duenak. 1979an, bere familiak lurra erosi zituen Cerradon, Brasilgo hegoaldean etxalde txiki bat saldu ondoren. Gaur arte, Cerradoko fauna, flora eta iturburuak disfrutatu ditu. Baina zerbait aldatzen ari da: Cerradoko landare-
redi autoktonoaren erdia desagertu da jada, eta belardiak eta zuhaixkak soja, zereal edo kotoizko zelaiekin ordezkatu dituzte. Latinoamerikako herrialderik handiena nekazaritza potentzia handia bihurtu da, eta munduko lehen soja esportatzailea, hein handi batean, sabanari esker.

SAKRIFIKATUTAKO EKOSISTEMA

Lurralde honen bihotzean dagoen Sao Desiderio udalerria, ipar-ekialdeko Bahia estatuan kokatua, deforestazioaren sailkapen nazionalaren buru izan da aurtengo. Bere paisaia, uzta garaiaren ondoren, mo-
saiko erraldoi bat da, non sabanako landaretza autoktonoaren orban berde gutxi

geratzen diren zelai marroi itzelen erdian. Seinale kezka-
garriak dira denak.

Lur hareatsu hauetan zerealak landatzea errentagarria da, baina eskala handian. Gehienak “Cargill” eta “Bunge” bezalako multinazionalen finantzatzen dituzte, eta nekazari-
ek asko inbertitzen dute ureztatze-sistema eta pestizidetan.

Sabana lur langai bihurtzeko, “*correntao*” teknika erabil-

tzen dute, bi hondeamakina lotzen dituen eta landaretza guztia inguratzen duen kate handi baten bidez.

Iaz Suitzaren tamainako azalera bat erre zen Cerradon, MapBiomas ikerketa-taldearen arabera, eta adituek ere ohartarazi dute eskualdea lehertzen ari dela lurzorua eta ureztatzeko sistemaren degradazioaren ondorioz. Natur inguruaren egoerak kezka sortzen du. Cerrado

«sakarifikatutako ekosistema» da, dio Leticia Verdi ISPN GKE ekologistako kideak. Oraingoan, Luiz Inacio Lula da Silva presidente ezkertiarrek Amazoniako deforestazioa geldiarazteko hitza bete du: erdira murriztu da urtarrean boterera itzuli zenetik. Baina sabanan, egoerak okerrera egin du, deforestazioa %27 igo delako.

LURPEKO AMAZONIA

Rodrigo Agostinho, Ibama ingurumen agentzia publikoko presidentea, kategorikoa da: «Cerrado Amazonia bezain garrantzitsua da krisi klimatikoaren aurkako borrokan».

Izan ere, bi ekosistema horiek oso lotuta daude. Sabana oihan tropikaleko prezipitazioez elikatzen da; oihan tropikala, berriz, Cerradoko iturburuaren mende dago, bere ur-ibilguak elikatzeko.

Carminha Maria Missio Barreiraseko nekazaritzaren eremu batean.
Nelson ALMEIDA/AFP

Biek dute funtsezko zeregi-na berotegi-efektuko gasen aurkako borrokan: Amazonia-ko oihanak, milioika zuhaitze-kin, eta sabanak, CO2 xurgatzen duen biomasaz beteriko bere erradio-sistema sakona- rekin. Hortik dator «Lurpeko Amazonia» ezizena.

Ispilu-efektu horrek beste al- derdi batzuetarako ere balio du. Amazonian, deforestazioa- ren %95 legez kanpkoa da. Cerradon, %95 legezkoa da, Ibamaren arabera.

GKE ekologisten aburuz, pa- radoxa hori agronegozioaren lobby boteretsuaren eraginari zor zaio. Amazoniako nekaza- riek lurren %20 baino ezin dute moztu. Cerradoko saba- nako eremu gehienetan, or- dea, kontrakoa gertatzen da: okupatzen dituzten lurren %20 bakarrik uzten zaie kon- tserbatzen.

Cerrado da munduan biodibertsitate handiena duen sabana. 11.000 landare-espezie eta ehunka animalia baino gehiago ditu, hala nola jaguarrak, otsoak eta inurritegi-hartzak

Naturarentzako Mundu Funtsaren (WWF) kalkuluen arabera, Cerradoko landaredia laborantza- eta abeltzaintza-lur bihurtzeak 230 milioi tona CO2 sortzen ditu urtean

LANDA-INDARKERIA

Lur-jabe handi batzuek meto- do biolentoak erabiltzen di- tuzte arau horiek saihesteko. Eta Joao da Silvak ordaindu du prezioa. Heriotza-mehatxuak jaso zituen, eta eraso batetik ihes egin zuen, kamioneta ba- tek bere ibilgailua jo zuenean. «Nire lurra utzi behar nuela esan zidaten, jada ez zela nirea esanez», nabarmendu du bost seme-alabaren aitak.

Ezkerraldean, sute baten ikuspegia Cerradoko sabanan. Eskuinean, Mario Alberto Dos Santos geografoa Guara ibaiaren haraneko agroekologia proiektuaren lorategian. Nelson ALMEIDA/AFP

GKEen arabera, abeltzaintza- etxalde erraldoien jabeak ne- kazari txikiek dituzten eskoka- tu gabeko lurak bereganatzen ari dira, beren lurretan sartze- ko eta, horrela, zaindutako eremuen kuota betetzeko.

Eskualdeko abeltzaintza- komunitate tradizionaletako liderrei hainbatetan eraso egin diete, eta indarkeria ho- ri ohikoa da Brasilen; 2012az geroztik, ekologisten edo lan- da-eremukoen lurretan izan- dako liskarretan 377 hilketa izan dira, Global Witnessen arabera.

HEZKUNTZA JASANGARRIA

Mario Alberto Dos Santos Mendebaldeko Badiako Uni- bertsitate Federaleko irakas- leak hezkuntzaren bidez egoera aldatu nahi du, Cerra- don urruti dauden herrietako gazteei nekazaritza jasanga-

rriari buruzko ikastaroak emanez.

«Bide luzea dugu egiteko», onartzen du, eta, neurri handi batean, produkzio-sistemaren «funtsezko eraldaketa» defen- datzen du Dos Santosek.

Apirilean, Europako Parla- mentuak deforestazioan oina- rritutako nekazaritzako zen- bait produkturen inportazioa debekatzen duen araudia onartu zuen. Baina sabana brasildarrean ez du eraginik: bertako landaredia ez da berez «basotzat» hartzen.

Mugimendu ekologistek EB presionatu dute arau hori «bes- te baso-eremu batzuetara» za- bal dezan, hala nola Cerradora. Munduko Natura Funtsaren us- tez, ez dago zalantzarik; ziur diote hiru hitz horiek testuan sartzeak «ekoizpen iraunkorra- go baterako trantsizioa susta- tuko lukeela».

